

แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
Guidelines for the Administration and Management of Special Education in Schools
Under Bangkok Metropolitan Administration

อมรรัตน์ สัตย์ธรรม* และวิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์
Omonrat Sattham* and Wisut Wichitputcharporn

สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240
Educational Administration Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Bangkok 10240, Thailand

*Corresponding author: e-mail: boran1736@gmail.com

(Received: Feb 25, 2025; Revised: Jun 5, 2025; Accepted: Jun 10, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษ และเพื่อเสนอแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 183 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สถิติที่ใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น PNI และใช้การสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 2) การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ 3) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษ มีทั้งสิ้น 7 แนวทาง คือ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก 2) ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พัฒนาการบริหารด้านการศึกษาพิเศษ 3) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการประชาสัมพันธ์หลายช่องทาง 4) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน จัดสรรกรอบอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ 5) ด้านการจัดข้อมูลสารสนเทศ จัดทำข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน รอบด้าน 6) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร จัดอบรมครูในการจัดทำแผน IEP และแผน IIP 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ควบนิเทศแบบกัลยาณมิตร ดังนั้นผู้บริหารของโรงเรียนสามารถนำแนวทางที่ได้จากผลวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมพร้อมทั้งยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: การบริหาร การศึกษาพิเศษ การจัดการศึกษาพิเศษ

Abstract

The objectives of this research aimed to study the current and desired conditions of special education administration and management, and to propose guidelines for the administration and management of special education in schools under the Bangkok Metropolitan Administration. The sample group consisted of 183 teachers of students with special needs in schools under the Bangkok Metropolitan Administration. Data were collected using a questionnaire on the current and desired conditions. The statistics used in the analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI). In addition, in-depth interviews were conducted with five experts, and content analysis was used to derive guidelines for special education administration and management. The results revealed that both the current and desired conditions of special education administration and management were at a high level overall. The three areas with the highest priority needs, in descending order, were 1) environmental arrangement, 2) goal and vision setting, and 3) knowledge exchange. The proposed guidelines for the administration and management of special education comprised seven key areas. 1) environmental

arrangements, media, technology, and learning facilities 2) setting goals and visions, including the development of special education administration 3) promoting knowledge exchange through diverse communication channels 4) providing support and allocating sufficient numbers of special education teachers 5) organizing comprehensive and inclusive information systems 6) professional development of teachers and personnel, including training on IEP and IIP development; and 7) supervision, monitoring, and evaluation through a collegial supervision approach. School administrators can apply these research-based guidelines in practical ways to enhance the effectiveness and quality of special education management.

Keywords: Administration, Special education, Special education management

บทนำ

กรุงเทพมหานครจัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และตามที่กฎหมายอื่น ๆ กำหนด มีหน้าที่ในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กในกรุงเทพมหานครทุกคนได้มีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรา 10 ที่กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือผู้มีความพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ (National Education Act B.E. 2019) สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2562 มีการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนมีทั้งสิ้น 139 โรงเรียน (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2019)

จากสภาพดังกล่าวทำให้กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยได้กำหนดแผนบูรณาการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2566) เพื่อดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2566 มีการเปิดโรงเรียนเรียนร่วม 158 แห่ง มีนักเรียนการศึกษาพิเศษจำนวน 4,219 คน จำแนกเป็นประเภทความพิการได้ 8 ประเภท ได้แก่ 1) ทางการเรียนรู้ 1,561 คน 2) ทางสติปัญญา 1,310 คน 3) ทางออทิสติก 588 คน 4) ทางอารมณ์ พฤติกรรม 476 คน 5) ทางการสื่อสารหรือการได้ยิน 101 คน 6) พิการซ้อน 89 คน 7) ทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย 84 คน และ 8) ทางการมองเห็น 10 คน (Strategy and Evaluation Department, 2024) และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2564–2569) ถือเป็นแผนการศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร โดยมีเป้าหมายสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการจะอยู่ในสาระสำคัญที่ 3 การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษและบุคคลที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ โดยมีเป้าหมายรวม คือ บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี (Office of Educational Strategy Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2020)

แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาผลการดำเนินการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (Office of Educational Strategy Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2023) พบว่ายังมีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ทั้งในด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา เช่น บุคลากรเฉพาะทางไม่เพียงพอ บุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเฉพาะทาง ขาดระบบการส่งต่อสำหรับนักเรียนเรียนร่วม สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ยังไม่เอื้อต่อความหลากหลายของผู้เรียนอย่างแท้จริง และการดำเนินงานตามแผนบูรณาการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในโรงเรียนเรียนร่วมจำนวนมากยังมีข้อจำกัดและอุปสรรคของการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในการ กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ขาดความชัดเจนและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาพิเศษที่มีทิศทางดำเนินงานในแนวเดียวกัน และขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก รวมไปถึงการใช้สื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ การจัดการ

ศึกษาพิเศษที่ยังมีน้อยและไม่ทั่วถึง โดยการจะบรรลุความสำเร็จตามแผนดังกล่าวได้นั้น จะต้องมีกรดำเนินการอย่างมีระบบ ทำให้การบริหารจัดการศึกษาพิเศษถือเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญมาก และยังเป็นการบริหารเพื่อการบริหารทางการศึกษาให้ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งในด้านวิธีสอน เนื้อหาวิชา เครื่องมือ หรือ อุปกรณ์การสอนที่จำเป็น เพื่อช่วยให้ทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ควบคู่กับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ทุกด้านตั้งแต่แรกเกิด แรกพบอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นจุดเด่นที่เป็นความสามารถพิเศษมากกว่าจุดด้อยด้านร่างกายและความบกพร่องด้านต่าง ๆ ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข (Palavutitotai, 2021)

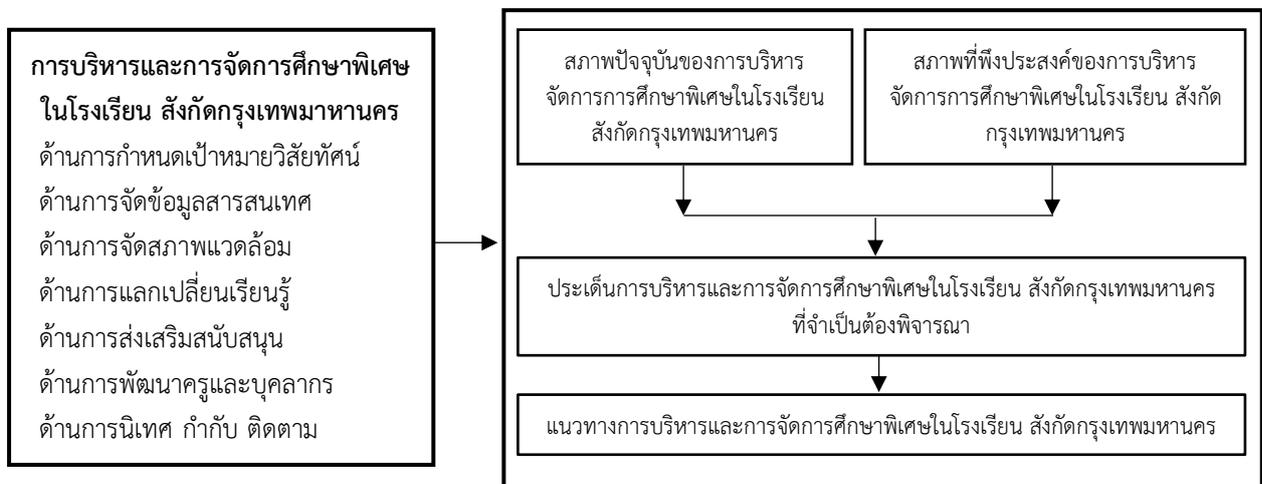
จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร จึงทำวิจัยเรื่องนี้ขึ้นเพื่อนำแนวทางที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ และยกระดับคุณภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาจากเนื้อหาโดยใช้มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษตามแนวทางการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 7 ด้าน (Educational Supervision Unit Bangkok, 2023) ทำให้ได้กรอบการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากรเป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 158 โรงเรียน รวม 357 คน (Office of Educational Strategy Policy and Planning Division Planning and Information Group, 2023) กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน (Cohen *et al.*, 2018) ได้จำนวน 183 คน ซึ่งมาจาก 2 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และ 2) การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน*	จำนวนประชากร*	จำนวนตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	48	63	32
ขนาดกลาง	49	84	43
ขนาดใหญ่	61	210	108
รวม	158	357	183

*ที่มา : (Bangkok Metropolitan Administration, 2023)

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มเขต ระดับการศึกษาที่เปิดสอน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ 7 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ 2) การจัดข้อมูลสารสนเทศ 3) การจัดสภาพแวดล้อม 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) การส่งเสริมสนับสนุน 6) การพัฒนาครูและบุคลากร และ 7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยแต่ละด้านมีประเด็นย่อย 5 - 7 ข้อ รวม 40 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert, 1967) โดยใช้รูปแบบการตอบสองคู่ (Dual-response format) ในแต่ละข้อคำถาม ประกอบด้วย 1) สภาพปัจจุบัน และ 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหาร และการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหรือดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างคือ ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 183 คน โดยครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ไปยังสำนักการศึกษาเพื่อดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยส่งแบบสอบถามไปในรูปแบบออนไลน์โดยใช้ Google form ในการรวบรวมแบบสอบถาม ระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน พ.ศ. 2567 จากการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 183 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำลำดับความต้องการจำเป็นและนำไปใช้ในการกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, SD) ค่า PNI_{modified} และการจัดลำดับ (Wongvanich, 2015)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป โดยมีคุณสมบัติเพิ่มเติม คือ 1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ท่าน 2) เป็นศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบในงานการจัดการศึกษาพิเศษ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ท่าน 3) เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษาพิเศษและมีวิทยฐานะระดับชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 ท่าน 4) อาจารย์ที่สอนในสถาบันอุดมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 ท่าน รวม 5 ท่าน โดยทั้ง 5 ท่าน สามารถอยู่ร่วม กิจกรรมการสัมภาษณ์ตามที่โครงการวิจัยกำหนดครบถ้วน เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างที่มีประเด็น คำถามหลัก 7 ประเด็น ตามองค์ประกอบของคุณภาพของการบริหารจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับความสำคัญของประเด็นที่วิเคราะห์ได้ในระยะที่ 1 ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 183 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 88.00) มีอายุ 30 – 40 ปี (ร้อยละ 62.30) ดำรงตำแหน่งครู รับเงินเดือนอันดับ คศ.1 (ร้อยละ 48.63) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 67.76) มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี (ร้อยละ 47.54) ตั้งอยู่ในกลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก (ร้อยละ 40.44) มีระดับการศึกษาที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 66.12) และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (ร้อยละ 58.47)

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 องค์ประกอบและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน		ระดับ	สภาพที่พึงประสงค์		ระดับ	PNI _{modified}	อันดับ
	\bar{X}	SD		\bar{X}	SD			
ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์	4.10	0.73	มาก	4.37	0.65	มาก	0.065	2
ด้านการจัดข้อมูลสารสนเทศ	4.27	0.66	มาก	4.49	0.61	มาก	0.049	5
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.21	0.65	มาก	4.50	0.61	มาก	0.068	1
ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.22	0.62	มาก	4.47	0.58	มาก	0.059	3
ด้านการส่งเสริมสนับสนุน	4.25	0.67	มาก	4.49	0.62	มาก	0.056	4
ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร	4.31	0.66	มาก	4.53	0.62	มากที่สุด	0.048	6
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม	4.38	0.70	มาก	4.57	0.64	มากที่สุด	0.043	7
เฉลี่ย	4.24	0.67	มาก	4.48	0.61	มาก	0.056	-

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่เป็นปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.67$) โดยค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.61$) แม้สภาพปัจจุบันมีสภาพดีมากอยู่แล้ว แต่จะพัฒนาเพื่อให้สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นระดับประสิทธิภาพและคุณภาพในการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครให้ดียิ่งขึ้น

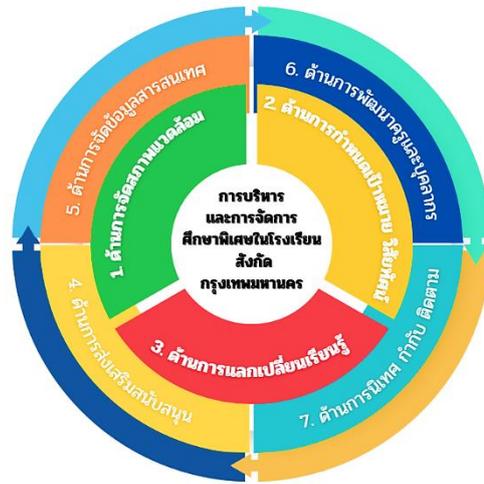
สภาพปัจจุบันของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, $SD = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.70$) รองลงมาคือ การพัฒนาครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.66$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.73$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, $SD = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.64$) รองลงมาคือ การพัฒนาครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.62$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.73$)

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Modified priority needs index: PNI_{modified}) ค่า PNI_{modified} สูงสุดคือ ค่าที่มีความต้องการจำเป็นที่ต้องนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นลำดับแรก ดังนั้นจากตารางที่ 2 สรุปค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในภาพรวมมีค่า (PNI_{modified} = 0.056) โดยค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรกที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข คือ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (PNI_{modified} = 0.068) 2) ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ (PNI_{modified} = 0.065) และ 3) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.059)

2. แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครแต่ละด้านที่มีความ

ต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับแรกที่ต้องเร่งปรับปรุงแก้ไข คือ 1) การจัดสภาพแวดล้อม 2) การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ 3) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้เป็นข้อมูลในการสัมภาษณ์ผลการศึกษา ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 7 ด้าน ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 2 แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางที่ 1 การจัดสภาพแวดล้อม โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

1.1 การจัดหาสื่อ เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก โรงเรียนควรแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ครูผู้สอนจัดทำสื่อที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้มีการสอบถามความต้องการของครู นักเรียน ผู้ปกครอง อีกทั้งการสนับสนุน อำนวยความสะดวกในด้านสื่อ เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมต่อความต้องการพิเศษของนักเรียน

1.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนและครอบครัว แสวงหาความรู้และเรียนรู้ โดยผ่านแหล่งเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอก โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านแหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานภายนอก และแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้าน

1.3 ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนควรจัดทำทะเบียนการติดตามในรูปแบบรายงานและในรูปแบบไฟล์การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน ภายนอกให้เป็นปัจจุบัน

แนวทางที่ 2 การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

2.1 กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษควรมีส่วนร่วมในการพูดคุย สอบถามปัญหา ความต้องการที่จะกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของการบริหาร เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษอย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2 วางแผนเพื่อบรรลุตามทิศทางที่กำหนดไว้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนมีการจัดทำ SWOT ศึกษาบริบทของโรงเรียน และการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งมีการเขียนแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เพื่อให้มีข้อมูลในการวางแผนบรรลุตามจุดประสงค์ตามที่กำหนด

2.3 นำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนควรส่งเสริมบุคลากรเข้าร่วมอบรมเพิ่มเติมความรู้ เทคนิคใหม่ ๆ เช่น การใช้เทคนิค RTI รูปแบบการเรียน On-site, On-air, On-line, On-demand, On-hand และจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยมาใช้เพื่อให้เหมาะสมกับความแตกต่างของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

แนวทางที่ 3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประชาสัมพันธ์การให้บริการนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแก่ชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ที่หลากหลายจากการทำกิจกรรม เพื่อให้เข้าถึงได้หลากหลายกลุ่มในชุมชน มีความสะดวกและรวดเร็ว

3.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ โดยจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนโดยใช้ PLC, SLC และการจัดกิจกรรมร่วมกันกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นแนวทางด้านการจัดการศึกษาพิเศษ

3.3 สรุปรายงานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูควรเขียนรายงาน จัดทำรูปเล่มรายงานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางที่ 4 การส่งเสริมสนับสนุน โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

4.1 จัดสรรกรอบอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมและเพียงพอ โดยใช้เกณฑ์จากจำนวนนักเรียนในการจัดสรรครูการศึกษาพิเศษ โดยหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการสอบคัดเลือก

4.2 สนับสนุนด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ส่งเสริมให้มีการอบรมทำกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอก นอกจากนี้ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู บุคลากร ผู้ปกครองเพื่อเกิดการสนับสนุนช่วยเหลืออย่างถูกวิธีและเหมาะสมในการจัดการศึกษาพิเศษ

4.3 ประกาศเกียรติคุณแก่ครูและบุคลากรที่มีส่วนร่วมด้านการจัดการศึกษาพิเศษ โดยจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานภายใน และภายนอก เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากร

แนวทางที่ 5 การจัดข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

5.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษครบถ้วนรอบด้าน จัดทำข้อมูลในระบบจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือครูได้จัดทำเล่มข้อมูลสารสนเทศขึ้นเพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วนทุกด้านง่ายต่อการใช้งาน

5.2 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในการจัดการศึกษาพิเศษ จัดให้มีการประชุมฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกัน เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

5.3 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบในงานระบบสารสนเทศ มีการอัปเดตข้อมูล ติดตาม ตรวจสอบ เพื่อให้ระบบมีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

แนวทางที่ 6 การพัฒนาครูและบุคลากร โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

6.1 จัดอบรมครูในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำหรับการศึกษาพิเศษ ทุกหน่วยงานต้นสังกัดจัดอบรม หรือเชิญผู้ที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษมาเป็นวิทยากรในการจัดทำแผน (IEP) และแผน (IIP) เพื่อให้เป็นแนวทางการดำเนินงานในทิศทางเดียวกันที่ถูกต้อง

6.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนสนับสนุนให้มีการอบรมผ่านทางออนไลน์ หรือจากหน่วยงานต้นสังกัดที่จัดขึ้น นำมาแลกเปลี่ยนด้านความรู้ ด้านปัญหา หรือด้านต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาและนำมาปรับใช้พัฒนางานต่อไป

6.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียน โรงเรียนจัดให้มีการทำวิจัยประเภทต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียน เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม และสร้างแรงจูงใจด้วยการให้ทุนทำวิจัยตามความเหมาะสม

แนวทางที่ 7 การนิเทศ กำกับ ติดตาม โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

7.1 ส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตรในรูปแบบที่เหมาะสม รูปแบบในการนิเทศเป็นการนิเทศที่เน้นให้คำปรึกษา การรับฟังปัญหาของครูสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับครู และใช้คำพูดที่เหมาะสมแสดงถึงความเป็นมิตร

7.2 สร้างการมีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เน้นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ร่วมพูดคุย เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นให้กับนักเรียนเกิดความไว้วางใจ

7.3 นิเทศ กำกับ ติดตามครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารมีการให้กำลังใจครูด้วยคำชม คำแนะนำที่เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งการสนับสนุน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี ทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและมีความสุข

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร

แม้สภาพปัจจุบันมีสภาพดีมากอยู่แล้ว แต่จะพัฒนาสภาพที่พึงประสงค์ให้อยู่ในระดับมากที่สุดเพื่อยกระดับประสิทธิภาพและคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมในการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้ เพราะโรงเรียนมีการติดตามความก้าวหน้าของการจัดการเรียนรู้อุทิศทางการศึกษาพิเศษ และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ Palavutitotai (2021) เน้นว่า การนิเทศและประเมินผลเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมคุณภาพของการจัดการศึกษาพิเศษ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และทักษะของครูโดยมุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละบุคคล ทั้งนี้สอดคล้องกับ Wanset (2019) กล่าวว่า การเพิ่มสมรรถภาพของครูในทางวิชาการ เช่น การศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมต้นแบบ การอบรมครู เรื่องการจัดการเรียนการสอนนักเรียนพิการ การใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนให้ศึกษาต่อด้านการศึกษาพิเศษ ด้านการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งแสดงถึงข้อจำกัดของโรงเรียนในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษอย่างชัดเจน อาจเนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหรือไม่มีการถ่ายทอดเป้าหมายอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ Themeeyako (2020) ว่า โรงเรียนมีการกำหนด เป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ ผู้บริหารจัดประชุมบุคลากรเพื่อกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนร่วมกัน

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายได้ว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะครูมีความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุน เรื่อง สื่อ เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก มีความต้องการจำเป็นสูงสุดอันดับที่ 1 ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ลดอุปสรรคในการเรียนให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ในการนำมาประยุกต์ใช้ในระบบการศึกษาพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับ Ramrit (2016); Namkong & Eungpuang (2017) และ Sawangloke & Noichan (2019) ที่กล่าวว่า ครูควรจัดหา พัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ ๆ ของบุคลากรให้สามารถผลิตสื่อและใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เป็นไปตามศักยภาพ เน้นการอบรมที่สามารถลงมือปฏิบัติจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Palavutitotai (2021) เน้นว่า การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษายึดหลักการออกแบบให้ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้รวมถึงการสนับสนุนสื่อ บริการห้องเสริมวิชาการ และการประเมินผลและรายงานผล

ดังนั้นด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ มีความจำเป็นสูงเป็นอันดับที่ 2 เนื่องจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการบริหารด้านการศึกษาพิเศษที่ช่วยให้ครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับ Williams (2015) และ Schneider (2016) ที่ว่า ผู้บริหารที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษทำให้เกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาพิเศษมากขึ้น และสอดคล้องกับ Ramrit (2016) ว่า ผู้บริหารควรมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการการศึกษาพิเศษรวมทั้งการปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความจำเป็นสูงเป็นอันดับที่ 3 เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นกระบวนการในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้บริการนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งการประชาสัมพันธ์สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดนิทรรศการ เวิร์กช็อป การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ สอดคล้องกับ Trussadee (2019) ว่า ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบโดยทั่วกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Sawangloke & Noichan (2019) ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และสอดคล้องกับ Ramrit (2016) ว่าควรส่งเสริมการสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้แสดง

ผลงานหรือความสามารถโดยการจัดนิทรรศการหรือเวทีในการนำเสนอความสามารถอย่างเต็มตามศักยภาพเพื่อให้เกิดความภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง

3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

จากข้อค้นพบข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษ ทั้งสิ้น 7 แนวทาง คือ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 2) ด้านการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ 3) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ด้านการส่งเสริมสนับสนุน 5) ด้านการจัดข้อมูลสารสนเทศ 6) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร 7) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกับงานวิจัยของ Palavutitotai (2021) กล่าวว่าการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 7 ด้าน โดยด้านการกำหนดนโยบายควรดำเนินการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ ตั้งแต่ระดับผู้บริหารทุกระดับ ให้มีความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ เพื่อนำนโยบายการศึกษาพิเศษลงสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทั้งการดำเนินการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่อยากเรียนได้เข้าเรียนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครทุกโรงเรียนได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค จัดโครงสร้างองค์กรตั้งแต่ระดับสำนักงานศึกษา สำนักงานเขต และโรงเรียน ให้มีส่วนงานบริหารการศึกษาพิเศษเป็นการเฉพาะ จัดสรรกรอบอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมและเพียงพอ พร้อมกับแยกกรอบอัตรากำลังออกจากครูสายการสอนทั่วไป และเด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และควรดำเนินการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษประจำกลุ่มเขต เพื่อให้การช่วยเหลือ สนับสนุนการเรียนการสอน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาได้

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการกำหนดขอบเขตของการศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ 2) การจัดข้อมูลสารสนเทศ 3) การจัดสภาพแวดล้อม 4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) การส่งเสริมสนับสนุน 6) การพัฒนาครูและบุคลากร และ 7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ทำให้ได้ผลการวิจัยสำคัญ คือ 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครพบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทั้งสองประเด็น คือ มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.24 และ 4.48 ตามลำดับ และมีค่าความจำเป็นในการพัฒนาเป็น 0.056 หรือร้อยละ 5.6 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกรายการ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 5 รายการ และมากที่สุด 2 รายการ ได้แก่ รายการที่ 6 การพัฒนาครูและบุคลากร และรายการที่ 7 การนิเทศ กำกับ ติดตาม 2) การจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาตามค่า PNI_{modified} ทำให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 2.1) การจัดสภาพแวดล้อม 2.2) การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ 2.3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2.4) การส่งเสริมสนับสนุน 2.5) การจัดข้อมูลสารสนเทศ 2.6) การพัฒนาครูและบุคลากร และ 2.7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม 3) แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ควรดำเนินการดังนี้ 3.1) การจัดสภาพแวดล้อม ควรมีการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ 3.1.1) การจัดหาสื่อ เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก 3.1.2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนและครอบครัวแสวงหาความรู้ และเรียนรู้โดยผ่านแหล่งเรียนรู้จากหน่วยงานภายนอก และ 3.1.3) ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ 3.2) การกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ ควรมีการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ 3.2.1) กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ 3.2.2) วางแผนเพื่อบรรลุตามทิศทางที่กำหนดไว้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 3.2.3) นำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3.3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรมีการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ 3.3.1) ประชาสัมพันธ์การให้บริการนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแก่ชุมชน 3.3.2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ และ 3.3.3) สรุปรายงานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3.4) การส่งเสริมสนับสนุน ควรมีการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ 3.4.1) จัดสรรกรอบอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมและเพียงพอ 3.4.2) สนับสนุนด้านการจัดการศึกษาพิเศษ และ 3.4.3) ประกาศเกียรติคุณแก่ครูและบุคลากรที่มีส่วนร่วมด้านการจัดการศึกษาพิเศษ 3.5) การจัดข้อมูลสารสนเทศ ควรมีการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ 3.5.1) จัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษครบถ้วนรอบด้าน 3.5.2) พัฒนาข้อมูลสารสนเทศในการจัดการศึกษาพิเศษ และ 3.5.3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน 3.6) การพัฒนาครูและบุคลากร ควรมีการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ 3.6.1) จัดอบรมครูใน

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) สำหรับการศึกษาพิเศษ 3.6.2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 3.6.3) การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียน 3.7) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ควรมีการดำเนินการ 3 ด้าน ได้แก่ 3.7.1) ส่งเสริมการนิเทศแบบกัลยาณมิตรในรูปแบบที่เหมาะสม 3.7.2) สร้างการมีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ 3.7.3) นิเทศ กำกับ ติดตามครูการศึกษาพิเศษ โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การนำผลการวิจัยไปใช้ควรมีการกำหนดระยะเวลาและเป้าหมายของความสำเร็จของการพัฒนาแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจน โดยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาพิเศษตามบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการติดตามและวัดประเมินผล นำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นต้นแบบหรือแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Binwaemayi F. (2022). Academic administration of Special Education Centers' Administrators special education center efficiency promotion network group 2 under the office of Special Education Administration. *Journal Bangkok Thonbui University*, 2(special issues), 156-164. (in Thai)
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2018). *Research methods in education*. (8th ed). London: Routledge.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper Collins.
- Educational Supervision Unit Bangkok. (2023). *Guidelines for evaluate the quality of special education in schools under the Bangkok Metropolitan*. Bangkok: Department of education. (in Thai)
- Jatuchokudom, S. Mitranun, C. & Watthanarat, P. (2021). Professional learning community: Inclusive education of children with special needs in 21st century. *Journal of Research and Development in Special Education Faculty of Education, Srinakharinwirot University*, 10(1), 1–15. (in Thai)
- Minister of Education. (2019). *National education act 2019*. Bangkok: The Printing House of the Teachers' Council. (in Thai)
- Namkong R. & Eungpuang A. (2017). Need assessment toward the using of administrative resource of inclusive learning school under the Office of Secondary Educational Service Area 25. *Journal of Education Graduate Studies Research KKU*, 11(4), 142-153. (in Thai)
- Office of Educational Strategy Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. (2023). *The 3rd Bangkok basic education development plan, B.E. 2021 – 2026*. (1nd Ed.). Bangkok: One Fine day Co., Ltd. (in Thai)
- Office of Educational Strategy Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. (2019). *Educational statistics report: Academic year 2019 Schools under the Bangkok Metropolitan Administration*. Bangkok: MCU Printing House. (in Thai)
- Office of Educational Strategy Policy and Planning Division Planning and Information Group. (2023). *Educational statistics report: Academic year 2023 Schools under the Bangkok Metropolitan Administration*. Bangkok: Poj carton limited partnership. (in Thai)
- Palavutitotai, S. (2021). *The special education administration in school under Bangkok Metropolitan Administration*. Doctor of Philosophy. Educational Administration, Silpakorn University. (in Thai)
- Ramrit, S. (2016). Effective inclusive model for secondary education under secondary educational Service Area Office 4. *Journal of Education Research Faculty of Education, Srinakharinwirot University*, 10(1), 181-193. (in Thai)
- Sawangloke, A. & Noichan, N. (2019). Education administration in type of inclusive education according to standard criteria of education administration in schools of inclusive education attached to

- Bangkok Metropolitan administration. *The Journal of Development Administration Research*, 9(2), 162-171. (in Thai)
- Schneider, K. (2016). *An investigation of education leaders' perceptions of their knowledge of special education law*. Theses Dissertations. Educational Leadership, University of Nebraska at Omaha Student Work.
- Strategy and Evaluation Department. (2024). *Integration and development of the quality of life of persons with disabilities Bangkok (2024)*. [Online]. Retrieved June, 17, 2024, from: <https://webportal.bangkok.go.th/srpd/page/sub/2566>. (in Thai)
- Themeeyako, P. (2020). *The development of inclusive education management: A guideline for schools under Loei Primary Educational Service Area Office 1* Master of Education Educational Administration and Development. Mahasarakham University. (in Thai)
- Trussadee, J. (2019). *The practical approach of inclusive education for children with special requirements in primary school under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 2*. Master of Education Educational administration. Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)
- Wanset, S. (2019). Inclusive Education Management Using the SPISIR Model. *Journal Sikkhana Special Education*, 6(7), 151–162. (in Thai)
- Williams, K. (2015). *Social justice: principals' perceptions of their own preparedness with special education administration*. Dissertations Theses - Doctoral Dissertations. Ed.D, Bowie State University. ProQuest LLC.
- Wongwanich, S. (2015). *Needs assessment research* (3rd ed., revised). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Yongprayoon, R., Phuangsomjit, C. & Jaruesil, T. (2023). Need Assessment and guidelines for development of inclusive learning management of schools under Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of MCU Ubon Review*, 8(2), 1361–1372. (in Thai)